

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Ofiary na pogorzalców.)

Na wsparcie dotkniętych pożarem, mieszkalców *Wiśnicz* zebrano w drodze składek w powiecie *Przemyskim* 2 zł. w. a.; na pogorzalców w *Zaleszczykach*: w powiecie *Przemyskim* 8 zł. 50 c., w powiecie *Tłumackim* 19 zł. 6 1/2 c., a w okręgu namiestniczym w *Gracu* w Styryi 5 zł. 24 c. w. a.; zaś na wsparcie cierpiących niedostatek mieszkańców *Węgier* złożono w powiecie *Kossowskim* 9 zł. 30 c. w. a., i wszystkie te pieniądze zostały już odesłane na przeznaczony użytek.

Gmina *Dolina* w obwodzie stanisławowskim obowiązała się po wieczne czasy dla założenia regularnej szkoły parafialnej u siebie, wystawić na części gruntu gminnego pod N. top. 214 objętości 119 sążni kwadratowych budynek szkolny z pomieszkaniem nauczyciela i utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, sprzątać porządki szkolne, czuwać nad ochędostwem szkoły, dostarczać na opał szkoły rocznie 180 okłotów słomy, a nakoniec płacić każdoczesnemu nauczycielowi, który ma oraz pełnić służbę diaka za pobieraniem połączonego z tą funkcją dochodu rocznie 52 zł. 55 c. w. a.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Część nieurzędowa.

Lwów, 26. listopada.

Na przedwczorajszym posiedzeniu izby deputowanych Rady państwa interpelował Berger ministra stanu, czyli i kiedy ogłoszone w dzienniku ustaw państwa rozporządzenie z 17. lutego 1863, względem początku prawomocności ustaw krajowych będzie przedłożone izbie do konstytucyjnego załatwienia? Z porządku dziennego miały nastąpić dalej obrady nad budżetem ministerstwa marynarki, ale minister tego departamentu upraszał izbę, by odwlekała te obrady o kilka dni jeszcze, gdyż niezebrał jeszcze potrzebnych wyjaśnień: izba przyzwoliła na to i przystąpiono do dalszych przedmiotów porządku dziennego, mianowicie co do rubryki „górnictwa“ i „mennictwa“, których wszystkie pozycje przyjęte zostały podług wniosków wydziałowych.

Wydział do obrady wstępnej nad subwencją dla kolei ze Lwowa do Czerniowic zajął się w d. 21., 22. i 23. b. m. z pominięciem osób koncesjonaryuszów ustanowieniem przywilejów, pod któremi koncesya może być udzielona; nadanie koncesyi zastrzeżono na rzecz rządu. Koncesjonaryuszom położono za warunek, aby zezwoliło potrzebne do budowy kolei było skupowane w kraju. Półroczne udzielanie subwencji na podstawie przybliżonego obliczenia nie będzie miało miejsca. Zamiast gwarancji od mili, będzie udzielona gwarancja procentów ryczałtowego kapitału. Na wszystkich tych obradach wydziału byli obecni szef ministerstwa handlu, hr. Kalebberg, tudzież radcy ministeryalni Schmitt i Gobbi. Dnia 24. b. m. odbyło się ostatnie posiedzenie wydziału, na którym na wniosek Mühlfelda uchwalono gwarancję rocznego dochodu w sumie 1500.000 zlr. wraz z kwotą amortyzacyjną, i kapitał amortyzacyjny przyjęto na 29 milionów. Amortyzacja ma odbywać się według planu, który rząd udzieli. Procentu żadnego nie oznaczono. Zgodzono się co do wszystkich wniosków powziętych w wydziale, i w sprawozdaniu będzie wymienione, że wszystkie uchwały zapadły jednogłośnie. Sprawozdanie zostało rozdane d. 25. b. m.

Pogłoska podana najprzód w *Spectatorze* a potem potwierdzona także w *International*, jakoby lord *Russell* podał się do dymisji, a lord *Clarendon* miał go zastąpić, nastąpiła dziennikowi *La France* watek do obszernego artykułu. Dziennik ten sądzi, że od czasu oświadczenia w Blairgowrie w kwestyi polskiej i cofnięcia noty, która miała być wysłana do Petersburga, stała się pozycja lorda *Russella* bardzo trudną, i że z ustąpieniem jego, jeżeliby się potwierdziło, zostawałaby w związku także kwestya kongresu. Zapowiadane wstąpienie do gabinetu lorda *Clarendona* przypomina *La France* z radością, przypomina jego oświadczenie złożone na kongresie paryżkim w roku 1856, że każdą wielką kwestyę międzynarodową wypadałoby rozwiązać za pomocą przyjaznej interwencji innych mocarstw, i sądzi, że projekt ten odpowiada najzupełniej pokojowym zamiarom zaproponowanego przez Cesarza kongresu europejskiego.

Poczta telegraficzna przyniosła dziś prawie same spóźnione telegramy i to po największej części w sprawie szlezwicko-holsztyńskiej. Jak donosi frankfurcka *Poststg.* z 23. b. m. uchwalono odbyte dniem przedtem w Frankfurcie zgromadzenie wielko-niemieckich znakomitości z Hessen - Darmstadt, Nassau i Frankfurtu zaproponować wszystkim wielko-niemieckim stowarzyszeniom następu-

jące rezolucye do przyjęcia: 1) W Księstwach Szlezwiku i Holsztynie ma tylko linia męzka prawo dziedzictwa. 2) Księstwo Holsztyn należy do związku niemieckiego. 3) Traktatowi londyńskiemu z r. 1852, który ze strony Danii złamany został, brakuje prócz tego sankcya Niemiec jako też przyzwolenia prawowitego Księcia i stanów holsztyńskich. Nie jest on przeto dla związku niemieckiego prawnie obowiązującym. 4) Lud niemiecki spodziewa się, że związek uzna Księcia Fryderyka Sonderburg-Augustenburga, powołanego skutkiem zrzeczenia się jego ojca do następstwa w Księstwach Szlezwiku i Holsztynie, członkiem związku niemieckiego, że użyczy mu całej ochrony praw jego, uzasadnionej konstytucją związkową, i że 5) użyje wszelkich potrzebnych środków, by ochronić ludność Holsztynu i Lauenburga od wszelkiego naruszenia ich praw, zostających pod opieką konstytucyi związkowej; a nakoniec 6) ze w obec czysto narodowego charakteru kwestyi szlezwicko-holsztyńskiej występuje jednomyślnie lud niemiecki, nie znając żadnych różnic zdania politycznego, i spodziewa się takiego samego uczucia ze strony swoich rządów. Tego samego dnia odbyło się w Frankfurcie u król. pruskiego szefa sztabu jenerałnego p. Moltke konferencya wojskowa, na której byli obecni p. Rzikowski, hanowerski jenerał Schultz i saski major Brandenstein. — Izba deputowanych w Darmsztadzie uchwaliła na dniu 24go b. m. jednogłośnie: 1) upraszać rząd wielko-książęcy, ażeby uznaniem księcia Fryderyka Augustenburga księciem Szlezwiku i Holsztynu stanął w obronie prawa i całości Niemiec, i 2) oświadczyć, że izba gotowa jest wspierać rząd wielko-książęcy wszelkimi środkami kraju ku przeprowadzeniu tego prawa.

Odmawianie też przysięgi hołdowniczej Królowi duńskiemu w księstwach niemieckich, znajduje coraz więcej zwolenników. Jak zapewnia telegram hamburski z 23go b. m., odmówili tej przysięgi: administrator hrabstwa Rantzan, szambelan Moltke, całe kolegium magistratu i sądownictwa w Altonie, tamtejsi nauczyciele gimnazyalni, prawie wszyscy tamtejsi adwokaci i wszyscy urzędnicy holsztyńskiego rządu w Altonie, zaczawszy od szefa bióra na dół.

Z *Bruxeli* odeszła 23. b. m. odpowiedź Belgii na zaproszenie na kongres, a nazajutrz miał ją doreczyć belgijski poseł w Paryżu, Firmin Rogier, ministrowi Drouin de Lhuys.

W *Sztokholmie* zażądał rząd od sejmu nowego nadzwyczajnego kredytu w sumie 3 milionów na uzbrojenie wojenne. Ku osobie Króla Chrystyana duńskiego objawia się w Szwecyi nieufność, a Księżę Augustenburg jest przedmiotem powszechnego oburzenia.

Monarchia Austryacka.

Lwów, 25. listopada. *Jener. Kor. austr.* podaje następujący dalszy list ze *Lwowa* z dnia 18. b. m.:

„Gdy w ostatnich listach moich podawał Panu rzeczywiste szczegóły o panujących w Galicyi stosunkach, przewidywałem dobrze, że nasi stronnicy ruchu nie będą mi wdzięczni za to. Ale zaprawdę niespodziewałem się, że nasz krakowski *Czas* i równie myślące z nim dzienniki odważą się, przytaczane przezemnie fakta po prostu zaprzeczać i do rzędu bajek zaliczać. Żeby one pomimo tego wszystkiego, co się stało w Galicyi, miały odwagę utrzymywać jeszcze, że w Galicyi nieprzedsiębrano nigdy nie takiego, co było wymierzonym przeciw rządowi austryackiemu i jego istnieniu, i że ustanowione przez rząd narodowy organa w Galicyi wschodniej nierościły sobie nigdy na terytorjum austryackiem rzeczywistych funkcji rządowych, — tego niebyłbym się nigdy spodziewał po zwyczajnej ostrożności. Żądano jednak odemnie *dowodów* na moje podanie; otóż jestem w stanie podać Panu żądane i pewnie ważne dowody w wyciągach z dokumentów, które sam czytałem, o których istnieniu pewnie i *Czas* niezechce zaprzeczyć, gdyż jestem przekonany, że widział je tak dobrze jak ja. Ograniczę się dzisiaj na dwóch tylko, z których szczególnie pierwszy nastreczy Panu podstawę do osądzenia, jaki ma być podług intencji naczelników ruchu ostateczny cel powstania polskiego, które nasi stronnicy ruchu wszelkimi środkami popierają. Naprzód tedy podaję dosłowny wyjątek ze statutu przeprowadzonej także w Galicyi organizacyi „straży narodowej“ (zandarmeryi). Wstęp do tego statutu opiewa:

„Z komendy straży narodowej.

Rozpoczętą raz o wolność i niepodległość ojczyzny, jako też o powszechne dobro wszystkich mieszkańców walkę prowadzić będziemy bez przerwy *tak długo, dopokąd niewypędzimy wszystkich nieprzyjaciół z tej naszej ziemi polskiej*; taka wojna wymaga, ażeby *cała Polska* stała się obozem a *cały naród* armią. Tylko wojskowy porządek wie dzie za sobą zupełną korzyść, energię i bezpieczeństwo. W tym celu istnieje straż narodowa. Straż narodowa stanowi powszechną policję i ogranicza się ściśle na władzy wykonawczej niewdzierając się w obce atrybucye. Załatwia ona wszelkie chwilowe i bieżące sprawy, jakich wymaga bezpieczeństwo kraju (Galicyi) i powstania (w Galicyi). Straż naro-

dowa dzieli się na *ruchome* i stałe kolumny. Ruchome kolumny wraz z kadrami wojskowemi, które przed wyruszeniem w pole odbywają służbę strażniczą, tworzą wszyscy od 18 do 45 lat wieku, a kolumny stałe wszyscy od 45 lat aż do zgrzybiałego wieku i t. d. i t. d.“

Na końcu zaś statutu znajduje się przepisana dla każdego przysięga, która opiewa następująco: „W obliczu sprawiedliwego Boga, na cześć i chwałę ludzkości, i z miłości ku ojczyźnie przysięgam: Wierność walce narodowej, i *wytrwałość aż do wyzwolenia całej wolnej i niepodległej Polski*, posłuszeństwo władzom i zachowanie tajemnicy na wolności, w więzieniu i śród mąk. Wyrzekam się dumy i jestem gotów na wszelkie wezwanie poświęcić siebie i wszystko moje, ojczyźnie. Tak mi Boże dopomóż. Amen!“ — Czyż zechcą teraz *Czas* i jego przyjaciele utrzymywać, że uorganizowane pod taką przysięgą i na taki rozmiar w samej Galicyi powstanie ma być przeznaczonem tylko na to, by popierać powstanie w Polsce rosyjskiej i w danym razie szanując austriacko-polskie granice zatrzymać się wzdłuż granicy galicyjskiej? Utrzymywać może on to, ale trudno, by znalazł takich, co by wierzyli jego twierdzeniu.

A teraz drugi dokument, którym mogą służyć również po osobistem przejrzeniu jego, a w którym ustanowiony przez rząd narodowy naczelnik miasta Krakowa wkłada między innymi na wszystkich mieszkańców Krakowa pod zagrożeniem *surwami karami* obowiązek kwaterowania ochotników i w poczuciu swojej władzy wzywa wszystkich tych, którzy sądzą mieć prawo do uwolnienia od tego ciężaru, ażeby podawali pisemne prośby do niego. Dokument ten opiewa:

„Rozkaz dzienny naczelnika miasta.

Ponieważ pomimo postanowień, które wydałem w rozkazach dziennych nr. 2., 3., 5. i 7., mieszka tu wielu jeszcze obywateli bez należytej legitymacyi rządu narodowego, jestem zmuszony odwołać się *po raz ostatni* do waszego patriotyzmu i rozsądku, ażebyście stosowali się ściśle do wydanych przepisów, gdyż *w razie przeciwnym sami sobie przypiszeć nieprzyjemności*, jakie wypływają z użycia postanowień policyjnych.

Następują potem szczegółowe postanowienia, z których przytaczam tylko punkt 2. tej osnowy: 2. Do ponoszenia ciężaru kwaterunku obowiązani są zarówno wszyscy posiadacze. Na kwatery mają być przyjmowani tylko ochotnicy, zaopatrzeni w bilety kwaterek, które wydało „biuro kwaterek“. Osoby uchylające się od kwaterunku bez oznajmionych naczelnikowi miasta powodów uwalniających, *będą pociągane do surowej odpowiedzialności* itd.

Ten obiegający w Krakowie drukowany dokument nosi datę 10. listopada 1863 i pieczęć z napisem: „Rząd narodowy. Naczelnik miasta Krakowa.“ — Czyż zechce *Czas*, i w obec tego faktu utrzymywać, że organa rządu narodowego na terytorjum austriackim nie rościły sobie żadnej władzy rządowej i żadnych atrybucyi sądowych? Będziemy czekać na to, a może potem będą mógł służyć Panu dalszemi obwodami, którym w końcu przecież on nie zaprzeczy.“

Lwów, 25. listopada. Gazeta wieczorna wiedeńska z dnia 23. b. m. zamieściła artykuł następujący:

„W skutek wypadków dni ostatnich spór duńsko-niemiecki stał się zawilszy i dalej sięgający; rozbudziły się pretensye, które dotąd drzemały, wzbudziły się nadzieje i żądania wielkiej doniosłości, a w zamęcie różnych zapatrywań się i usiłowań sytuacyą spowodowanym, idzie głównie o to, ażeby stanąć na pewnej podstawie, i nie być porwanym przez wir, który dotąd nie zdobył się podobno na jasną świadomość ani co do idei, które nim kierować mają, ani co do celu, do którego dążyć ma.“

„Zdaje nam się, iż jedna tylko jest właściwa i pewna metoda przy ocenianiu kwestyi w mowie będącej, a to zależy na tem, ażeby rozdzielić to, co w pretensjach, z którymi dotąd wystąpiono, opierając się na niezawodnym tytule prawnym, od tego co nie jest dość jasnym i prawnie obowiązującem. Tak jak prawo konstytucyjne księstw wysoko cenimy, tak jak jesteśmy przeświadczeni o nieważności konstytucyi przez Króla Chrystyana IX. sankcyonowanej, tak znow kwestya prawnego następstwa tronu nie zdaje nam się ani dość wyjaśniona, ani dość oczywista, i nie możemy zataić, iż mocno byśmy boleli nad zaspieszoną decyzją, któraby w tej mierze zapaść mogła.“

„Dziś dość będzie wskazać na stanowisko, które Austria i Prusy w obec tej kwestyi zajmują. Obadwa wielkie mocarstwa podpisały akt londyński i zobowiązały się do jego utrzymania. Bez naruszenia traktatu, nie mogą go pominąć; tem mniej zaś pominąć go mogą, iż traktat ten zawarty został pomiędzy różnymi stronami, i musiałby być wypowiedziany nie tylko Danii samej, ale oraz wszystkim innym współkontrahentom. Ważny ten argument stawiamy naprzeciw twierdzeniom gazety powszechnej północno-niemieckiej, która z powodu nie wypełnienia ze strony Danii obowiązków względem związku niemieckiego, wywodzić chciała zupełną nieważność traktatu.“

„Przypuściwszy czego nie twierdzimy, iż w obecnym przypadku idzie jedynie o kwestyę zatargu z obcemi mocarstwami, to w takim razie wyższe obowiązki kwestyę rozstrzygą ażeby musiały, zdaniem zaś naszym skutki możliwego zatargu z większą częścią Europy nie tylko dla tego ściśle rozważane być powinny, iż mogłyby być niebezpieczniejsze, niżeli gazeta narodowa berlińska w dobroduszości i naiwności swej sądzi, lecz głównie dla tego,

iż kontrahenci nie niemieccy z zarzutem zerwania traktatu przeciwko nam wystąpić, i zaczepkę swą na ochronie i obronie praw swych opieraćby mogli.“

„Lecz obawiamy się, ażeby ruch nieokielzany na tem się nie skończył. Ogół traktatów europejskich stanowi całość, na której spoczywa parządek prawny naszej części świata, chociaż traktaty te gdzieś zapoznane i wartość ich w powątpienie podana była. Kamień z całości tej wysunięty, może całą budowę obalić, i z jakimże pozorem prawa moglibyśmy stanąć w obronie własnych praw naszych, na traktatach europejskich opartych, gdybyśmy sami stworzyli prejudykat, który przeciwko prawności traktatów obrócony byłby mógł?“

„Prawa Księstw nie były zapoznane w traktacie londyńskim; wszystkie mocarstwa europejskie je uznały, wszystkie mają w tem interes, ażeby kwestya konstytucyi załatwiona była w sposób odpowiednim honorowi, godności i prawom niezaprzeczonem Niemiec, i jeżeli Niemcy zmuszone będą do wywalenia praw swoich, to obce mocarstwa żadnego nie mają powodu stawiania temu przeszkody, wmiieszanie się zaś ich jedynie przez zaprzeczenie praw traktatem zaręczonych nastąpićby mogło.“

„Z wszystkiego co wyżej powiedzieliśmy, wynika konkluzya, iż wypada oddzielić kwestyę konstytucyi od kwestyi sukcesyi. Prawo niezaprzeczone domaga się niezbędnego wykonania, prawo zaś wątpliwe wymaga gruntowniejszego zbadania. Sądzymy więc, iż działanie i zbadanie równoległe postępować mogą, lecz razem zmieszane być nie powinny, nigdy zaś działanie ważne skutki za sobą pociągające, nie może być skierowane ku przyspieszeniu rezultatu długiego i trudnego zbadania, które to zbadanie i tak w ostatniej instancyi nie byłoby decydującem.“

„Mamy serce i ducha dla wielkości i godności Niemiec; jesteśmy przekonani, iż Austria pomimo względów na wewnętrzne i zewnętrzne położenie swoje, żadnej ofiary szczerdnie nie będzie w energicznym poparciu praw Niemiec do Księstw. Lecz Austria życzyć sobie musi, ażeby naturalne trudności nie zostały spotęgowane nowemi i niezbędnymi trudnościami, i ażeby każdy krok, który uczyniony być ma, na prawnem kryterjum oparty był.“

Wiedeń, 24. listopada. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Najjaśniejsze Państwo przedłużyli pobyt swój w Schönbrunnie o kilka dni, i jeżeli powietrze pozwoli, przeniosą się dopiero z początkiem grudnia do c. k. burgu.

Autografowana korespondencya lokalna podaje znowu pogłoskę o mającej nastąpić za ośm dni podróży Cesarza do Węgier: Najjaśniejszy Pan ma się udać w okolice najbardziej dotknięte posuchą, a do Pesztu wstąpić dopiero za powrotem.

Wielki książę *Konstanty* przybył tu wczoraj o godzinie 4^{1/2} z południa z familią i dworem swoim z Pesztu; u dworca kolei przyjmował go Fml. hrabia Paar. Z kolei pojechał W. książę powozem dworskim do hotelu ambasady, gdzie go później powitał Jego Mość Cesarz. Dziś jest na cześć dostojnego gościa w Schönbrunnie uczta dworska, a jutro odbędzie się w zwierzyncu w Mariabrunn łowy dworskie na grubą zwierzynę.

Dotychczasowy austriacki rezydent ministerjalny w Hamburgu, hrabia *Bloome* nie powróci już na swoją posadę i jak słyhać umieszczony będzie tymczasowo tutaj przy ministerstwie. Następcą jego w Hamburgu ma być dotychczasowy c. k. jenerałny konsul w Warszawie, baron *Lederer*, a konsul w Warszawie obejmie c. k. radzca legacyjny przy c. k. internuncyaturze w Konstantynopolu, hrabia *Lodolf*.

Wczoraj po południu odbyła się pod prezydencyą Arcyksięcia *Raimera* rada ministerjalna.

(*Z Rady państwa.*) Wszelkiej soboty miał posiedzenie wydział izby deputowanych, mianowany do rozpoznania raportu, który przedłożyła izbie *komisyja kontroli długów państwa*. Uchwalono na tem posiedzeniu, zalecić izbie *przyjęcie* wszystkich wniosków komisyi.

Francya.

Paryż, 20. listopada. (*List cesarski do biskupa z Arras. — Dzienniki o kongresie.*) Dziennik *le Monde* zamieścił list przesyłany Cesarza do księdza Parisis biskupa z Arras pisany, w odpowiedzi na przesłane sobie dzieło: „Jezus Chrystus jest Bogiem.“ List ten opiewa jak następuje:

Wielebny księże Biskupie!

Kaczyłeś mi przysłać pismo wydane dla zbicia dzieła (Ernesti Renan. Życie Jezusa P. R.), które ośmieliło się podać w wątpliwą radością, z jaką energią stanąłś wielebny księże Biskupie, w obronie wiary, i przesyłam Ci z tego powodu szczere moje powinszowanie.

Proszę Boga, księże Biskupie, ażeby Wielebność Waszą miał w świętej swej opiece.

Dan w pałacu w Compiègne, 14. listopada 1863 r.

Napoleon.

La France zamieściła artykuł następujący: Możemy zapewnić, iż przewidzenia nasze co do zezbrania się kongresu, coraz się więcej potwierdzają. Zapewniają, iż nadeszła wielka liczba odpowiedzi, wszystkie są pomyślne i tak wielkiego znaczenia, iż powiedzieć może, że kongres zebrać się może, chociażby jedno lub drugie z zaproszonych mocarstw udziału w nim wzięść się wzbraniało.

Zaś do Gazety Kolońskiej piszą z Berlina względem kongresu, iż negocyacye pomiędzy Londynem, Wiedniem i Berlinem doprowa-

dziali do zgody w tym punkcie. Rządy angielski i austriacki przystąpiły w zasadzie w odpowiedziach swych do Paryża na kongres pod warunkami następującymi: I. Określenie kwestyi, nad którymi kongres naradzać się będzie. II. Żadna rozprawa miejsca mieć nie może co do kwestyi dotyczących mocarstw, które nie są reprezentowane, to jest iż żadna rozprawa względem Polski miejsca mieć nie może, jeżeli Rosya udziału w kongresie nie weźmie. III. Uchwały zapadać mogą tylko jednomyślnością nie zaś większością głosów. W odpowiedziach tych wcale nie wyrażono, czyli monarchowie osobliście na kongres przybędą. Rząd pruski przystał we wszystkim na powyższe warunki.

Niemcy.

Berlin, 23. listopada. (Posiedzenie pruskiej izby deputowanych.) Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych zakończono obradę nad wnioskiem Szuleego i Karłowica względem wyśadenia komisji wyborczej, mającej się zająć sprawdzeniem wpływów na wyborcach przy ostatnich wyborach praktykowanego. Referentami wniosku wyznaczono dep. Asmana i Forkenbeka.

Minister wojny złożył prawo względem służby wojskowej z tą uwaga, iż kwestya ta nabrała znaczenia politycznego, chociaż właściwie jest tylko techniczną. Plan pierwotny znacznie zmodyfikowany został i rząd różne uczynił koncesye. Czas służby pod bronią wielokrotnie został skrócony; służba dodatkowa uchylona została. Służba dwuletnia jest wprawdzie popularną, lecz na teraz w praktyce zezwolić na nią jeszcze nie można. Czy zaś w przyszłości będzie mogła być w praktykę wprowadzoną, to czas dopiero okaże. Minister proponuje, izby izba sprawę tę osobnej komisji przekazała.

Frankfurt, 23go listopada. (Protest Danii.) *L' Europe* podaje dziś dalszy ciąg dokumentów przedłożonych na ostatniem posiedzeniu sejmu związkowego:

Protest rządu duńskiego opiewa: Posel, imieniem swego najwyższego rządu, ma przeciw wszelkim pretensjom członków domu książąt augustenburskich do następstwa na tron w księstwach Hołsztynie i Lauenburgu, jako zupełnie bezzasadnym zaprotestować w sposób stanowczy, i przytem nie zaniedba jeszcze dodać, jako — dla zapobieżenia raz na zawsze wszelkim tego rodzaju przyszłym pretensjom — książę Chrystyan August Augustenburg, aktem z 30. grudnia 1852 dał k. rządowi następujące zapewnienie, zawarte w artykułach 2 i 3: Art. 2. Nadto zobowiązujemy się za siebie i nasz dom mieszkać na przyszłość po za granicami państw i krajów Jego król. Mości, w których ani my, ani nasi potomkowie żadnej posiadłości ziemskiej nabywać nie chcemy i nie możemy. Art. 3. Oprócz tego przyrzekamy i obiecujemy za siebie i nasz dom, książęciem słowem i honorem, nie nie przedsiębrać, coby mogło zaburzyć lub zagrozić spokojność w państwach i krajach Jego król. Mości, i nie występować nigdy przeciw powziętym lub na przyszłość powziąć się mającym uchwałom Jego król. Mości co do urzędzenia następstwa w krajach obecnie połączonych pod jego berłem, lub organizacyi monarchii.

Następuje powołanie się na traktat londyński z 8. maja 1852, w zawarciu którego miały udział obadwa główne mocarstwa niemieckie i wiele rządów niemieckich.

Co do tego powołania się oświadcza Bawaryja, nie wchodząc na teraz w kwestyę główną, że ten traktat dotychczas nie był urzędowo przedłożony związkowi do wiadomości, a tem mniej nie był przez niego uznany, — przeto prawnie nie istnieje dla zgromadzenia związkowego, i związek ma z tej strony wolne pole działania.

Co do zaproponowanego nieprzyzupuszczenia postu duńskiego tenże założył protest, zwracając zarazem uwagę, do jak smutnych następstw może doprowadzić nieprzyzupuszczenie reprezentanta Króla duńskiego jako członka związku niemieckiego, ponieważ Jego król. Mość objął rządy w swoich posiadłościach należących do związku niemieckiego.

Kronika.

(Aresztowania.) D. 22. b. m. przedpołudniem powioliło się organom tułejszej dyrekeji polieji przytrzymać dwóch ludzi, którzy jednemu z mieszkańców Lwowa doręczyli pisemny rozkaz złożenia pewnej sumy pieniężnej na cele zakazane.

(Konfiskata.) Dnia 23. b. m. wieczorem odbyła się rewizya w domu Br. Romaszka u hr. Tarnowskiego, i aresztowano tamże 5 osób z ważnych politycznych względów. Dnia 24. b. m. przytrzymano w domu pod Nr. 333³/₄ wóz porokorny z pałaszami i kulami.

(Kalendarz ruski.) „Słowo“ donosi, że w ciągu tego miesiąca wyjdzie w nowo założonej drukarni ruskiej w Ungwarze „kalendarz ruski na rok 1864“ wydany przez Alexandra Bamyczkowa. Oprócz przedmiotów należących do kalendarza, książka będzie zawierać historię narodowo kościelną Rusinów węgierskich, historię królów węgierskich, którzy mieli wpływ na narodowość węgiersko-ruska (słowacką) geografję i statystykę Węgier, i t. d. W drodze prenumeraty kalendarz ten będzie kosztował 30 c. Cena sklepowa 40 c. w. a.

— W Krakowie odbyła się d. 21. b. m. w auli uniwersytefu jagiellońskiego inauguracya na Rektora, księdza Karola Teligi, profesora uniw., kanonika kat. krak., a byłego administratora dyecezyi krakowskiej. Ustupujący rektor Ignacy Czerwiński powitał następcę swego zdając mu berła akademii, której stan z roku ubiegłego przedstawił w szczegółowem sprawozdaniu. Na-

stępnie nowy Rektor odezwał się w krótkiej przemowie do grona profesorów i młodzieży, wyrażając życzenie, aby Alma mater mająca obchodzić w roku przyszłym 500 letni jubileusz istnienia swego, w równie świętą wejść mogła epokę, jak była w chwilach swej najwyższej sławy. Obszerna sale liczna zapełniała publiczność. Uroczysty strój purpurą odzianego rektora i dziekanów wydziałów w właściwe togi przybranych, oraz poprzedzenie orszaku siedmioma berłami Akademii, nadawały obrzędowi starożytną powagę.

(Pożary.) W nocy z 14. na 15. b. m. zgorzała w Bartatowie w obwodzie lwowskim, karczma dworska. Jest podejrzenie, że ogień był podłożony.

W tym samym obwodzie na Zniesieniu pod Lwowem zniszczył pożar z niewiadomej przyczyny na dniu 19. b. m. wieczorem dworską stodołę i szopę z zasobami zboża i sprzętami gospodarskimi.

Nakoniec dnia 22. b. m. wieczorem wszczął się ogień przez nieostrożność w Przemyślu na przedmieściu „Zasaniu“ w stodole stelmacha Wojciecha W. i zgorzały oprócz niej wszystkie jego budynki mieszkalne i gospodarskie z całym tegorocznym zasobem zboża i 2 sztukami bydła.

(Otwarcie szkoły elementarnej w Warszawie.) Czytamy w „Dzien. pow.“ Dnia 19. listopada odbyło się uroczyste otwarcie elementarnej szkoły rosyjskiej w Warszawie. Miłośnicy oświaty i w ogóle całe rosyjskie towarzystwo zebrało się w sali szkolnej na Mazowieckiej ulicy w domu Krasińskich, na godzinę 12tą w południe. Najprzewielebniejszy Arcybiskup Warszawski i Nowogiejorgiewski, Joannicyusz, odprawił nabożeństwo i w krótkiej ale rozrzuwającej mowie, przepelnionej miłością dla nauczających i uczących się, wypowiedział całą potrzebę szkoły dla dzieci rosyjskich w Warszawie. Następnie, obecni na tym nroczystym akcie, zgromadzili się w domu Najprzewielebniejszego Arcybiskupa, gdzie Najdostojniejszy pasterz zaprosił ich do podzielenia z nim posiłku.

Szkola ta ma charakter prywatnego przedsiębiorstwa. Została otwarta kosztem ofiar, zebranych przez składki w Warszawie pomiędzy Rosyanami; w tymże celu zbierają się składki w Rosyi. Szkoła ta jest bezpłatna i przeznaczona tylko dla dzieci rosyjskich, których na pierwszy raz zgromadziło się 109, w tej liczbie 41 dziewcząt. Wyróżnem jest, że brak podobnej szkoły dawał się uczuwać Rosyanom stale i czasowo przebywającym w Warszawie. Można się spodziewać, że rząd będzie podtrzymywał istnienie nadal tej szkoły.

(Sprostowanie.) W artykule traktującym o sprawie szlezwicko-holsztyńskiej w wczorajszym numerze naszej gazety wydrukowano w dwóch miejscach przez pomyłkę: linia holsztyńsko-gottajska, zamiast jak czytać należy: linia „holsztyńsko-gottorpska.“

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Złoczów, 20go listopada. W pierwszej połowie zesz. mies. były na targach w obwodzie tutejszym następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu:											
	Busk		Kamionka		Lopatyn		Sasów		Zborów		Złoczów	
	zr	cen.	zr	cen.	zr	cen.	zr	cen.	zr	cen.	zr	cen.
	walutą austriacką											
Mec pszenicy	2	40	2	2	50	2	2	41				
„ żyta	1	40	1	20	1	25	1	1				
„ jęczmienia	1	40	1	20	1		1					
„ owsa	1			70		80		80				94
„ hreczki	1	40	1	20	1	20	1			1		26
„ kukurudzy					1	50						
„ ziemniaków		60		30		30		30				30
Cetnar siana	1	80	2		1	60	1	20	1			15
„ wełny												
„ nasienia koniczu												
Sąg drzewa twardego	4	80	3	60	3	50	6					60
„ „ miękkiego	3	60	2	60	2	50	5					50
Funt mięsa wołowego		10		12		12		9				12
Mas okowity		32				48		30				54

Wiedeń, 23. listopada. (Targ wiedeński na woły.) Na naszym dzisiejszym targu było 1256 wołów węgierskich, 1006 galicyjskich i 571 krajowych. Z tego sprzedano na potrzeby miejscowa 1862 sztuk, na prowincyę 724 sztuk. Waga szacunkowa 1 sztuki wynosiła 490 do 730 zł ; cena 1 sztuki 122 zł . 50 c. do 199 zł , 1 cetnara 20 zł . 50 c. do 27 zł . 25 c.

Ostatnia poczta.

Frankfurt, 24. listopada. *L' Europe* podaje następujący telegram z Turynu z dnia 23. listopada: Król Wiktor Emanuel udaja się temi czasy do Paryża na chrzest swego wnuka; trudności czynione przez arcybiskupa paryzkiego z powodu ekskomunikacyi zostały usunięte. Nigra otrzymał specjalne instrukcyje do negocyacyi z Tuilleryjami względem spraw, nad którymi naradzać się będzie kongres.

Berlin, 24. listopada. Wydział stowarzyszenia narodowego wyprawił do Gothy panów Bennigsen i Fries w deputacyi do księcia Fryderyka Szlezwicko-Holsztyńskiego. Byli przyjęci przez Księcia i jego radców. Na przemowę deputacyi odpowiedział Książę, że cieszy go współczucie wynurzone mu imieniem niemieckiego stowarzyszenia narodowego, i dziękował za wszystko co ze strony tegoż, i innych stowarzyszeń uczyniono dla prześladowanych Szle-

